

สรุปผลการประชุม ASEAN Food Testing Laboratory Committee (AFTLC) ครั้งที่ ๑๓

ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ณ เมืองมณฑลเลย์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

การประชุม ASEAN Food Testing Laboratory Committee (AFTLC) ครั้งที่ ๑๓ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๕ คน จาก ๘ ประเทศ โดยมี Mr. Tran Cao Son ประเทศเวียดนาม เป็นประธาน สรุปผลการประชุมที่สำคัญได้ ดังนี้

๑. เลขานุการอาเซียนได้แจ้งที่ประชุมทราบเรื่องสืบเนื่องจากการประชุม AFTLC ครั้งที่ ๑๒ ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗-๒๘ เมษายน ๒๕๖๑ ณ เกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย เกี่ยวกับความคืบหน้าในการจัดทำและปรับปรุงเอกสารของ AFTLC โดยประเทศสมาชิกที่รับผิดชอบ

๒. การพิจารณาเอกสารของ AFTLC

เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อเอกสารของ ASEAN Food Testing Laboratory Committee (AFTLC) ประกอบด้วย

๒.๑ เอกสารแนวทางการตรวจติดตาม AFRLs สาขาที่จัดตั้งแล้ว ซึ่งตามที่ประเทศสิงคโปร์ได้จัดทำเอกสาร “Mechanism and Procedures for monitoring the Performance of AFRLs” สำหรับใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการตรวจติดตามความสามารถของ AFRLs โดยต้องมีการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมของ AFRLs ทุกๆ ๕ ปี เพื่อนำมาพัฒนา AFRLs

ในการประชุมครั้งนี้จาก AFRLs ทั้งหมด ๙ สาขา มีจำนวน ๖ สาขา ที่ได้จัดตั้งเกินกว่า ๕ ปีแล้ว ได้แก่ AFRL สาขา Microbiology (ประเทศเวียดนาม) สาขา Pesticide Residues (ประเทศสิงคโปร์) สาขา Heavy Metals and Trace Elements (ประเทศไทย) สาขา Mycotoxin (ประเทศสิงคโปร์) สาขา Veterinary Drug Residues (ประเทศไทย) และสาขา Genetically Modified Organisms (ประเทศมาเลเซีย) ได้รายงานกิจกรรมตลอดระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา

ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการตรวจเยี่ยม (on-site visit) AFRLs ทั้ง ๖ สาขา โดยให้จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจประเมิน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญสองท่าน ดำเนินการเป็นเวลาหนึ่งวันสำหรับ AFRL แต่ละสาขา ยกเว้น AFRL ใน Mycotoxin ที่จะดำเนินการเป็นเวลา ๑ วันครึ่ง เนื่องจากมีการขยายขอบเขตของ AFRL ของ Mycotoxin ไปเป็น Phytotoxin ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในการตรวจเยี่ยมให้ AFRL สาขานั้นๆ จะเป็นผู้รับผิดชอบ ที่ประชุมขอให้เลขานุการอาเซียนส่งหนังสือเชิญเพื่อให้ประเทศเสนอรายชื่อเพื่อเป็นคณะผู้เชี่ยวชาญ ประเทศสมาชิกเสนอชื่อภายในวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกตว่ามีข้อมูลรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ซึ่งได้รับการเสนอชื่อโดยประเทศสมาชิกก่อนหน้านี้ สามารถนำข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญที่ได้เสนอชื่อมาแล้วกลับมาพิจารณาได้หากมีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเลขานุการอาเซียนจะเวียนรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอชื่ออีกครั้งเพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิง

นอกจากนี้ที่ประชุมเห็นชอบว่าประเทศที่ไม่ได้เป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงของอาเซียน (Non-AFRLs) สามารถเข้าร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในฐานะผู้สังเกตการณ์ได้ แต่จะต้องออกค่าใช้จ่ายเอง และการแต่งตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๑๔ ต่อไป

๒.๒ Manual for ASEAN Food Testing Laboratory Committee (AFTLC) ซึ่งเป็นคู่มือปฏิบัติงานของ AFTLC ที่ประเทศไทยได้จัดทำขึ้น วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเอกสารแนวปฏิบัติ/ขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดโดย AFTLC และได้รับความเห็นชอบจาก PFPWG แล้ว รวมถึงแบบฟอร์มต่างๆ ทั้งนี้คู่มือดังกล่าวประเทศไทยได้เพิ่มเติมในส่วน of Table Document Guide เพื่ออธิบายเอกสาร และการนำไปใช้งานรวบรวมกรอบการทำงานของ AFTLC AFRL และ Panel of Experts แบบฟอร์มต่างๆ ที่เห็นชอบโดย AFTLC แล้วและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของประเทศสมาชิกอาเซียน และนำมาจัดทำในรูปแบบเอกสาร ISO

ที่ประชุมเห็นชอบกับเอกสาร Manual for AFTLC ดังกล่าวแล้วในการประชุมครั้งที่ ๑๒ และเห็นว่าหากมีการปรับปรุงรายชื่อผู้ติดต่อของ AFRL แต่ละสาขา หรือเอกสารอื่นๆ ประเทศสมาชิกสามารถแจ้งได้รวมทั้งมอบหมายให้เลขานุการอาเซียนร่วมกับประเทศไทยร่วมกันปรับปรุงเอกสารนี้หากประเทศสมาชิกร้องขอ

ในการประชุมครั้งนี้ไม่มีประเทศใดเสนอแก้ไข แต่มีข้อสังเกตว่าควรเพิ่มเติม contact point ใน Manual for AFTLC ด้วย และขอให้ประเทศสมาชิกพิจารณาตรวจสอบรายชื่อดังกล่าว และส่งให้เลขานุการอาเซียนภายในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

๓. การจัดตั้ง AFRL สาขาใหม่

๓.๑ Radionuclides

ประเทศมาเลเซียได้นำเสนอรายละเอียดของห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ Radionuclides และตามที่ PFPWG ได้เห็นชอบกับการจัดตั้ง AFRL สาขา Radionuclides (ยกเว้นแกมมา 3 ชนิดคือ Cs-134, Cs-137, I-131) แล้ว ที่ประชุมจึงเห็นควรจัดตั้งคณะตรวจประเมิน on site visit โดยมีผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน คือมาจากประเทศสมาชิก ๒ ท่าน และจากภูมิภาคอื่น ๑ ท่าน โดยให้เลขานุการอาเซียนส่งหนังสือเชิญสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่สนใจและขอให้ประเทศสมาชิกส่งใบสมัครต่อเลขานุการอาเซียน ภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒ และที่ประชุมจะพิจารณาคัดเลือกคณะผู้เชี่ยวชาญในการประชุมครั้งที่ ๑๔ ต่อไป

๓.๒ Marine Biotoxins and Scombrototoxin

ตามที่ประเทศไทยโดยกรมประมงและประเทศสิงคโปร์ ได้สมัครเป็น AFRL สาขา Marine Biotoxins and Scombrototoxin และคณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับคัดเลือกให้ทำหน้าที่ในการประเมิน คือ Dr. Tran Cao Son จากประเทศเวียดนามเป็นหัวหน้าคณะ พร้อมด้วย Dr. Lim Po Teen จากประเทศมาเลเซีย และ Dr. Toshiyuki Suzuki จากประเทศญี่ปุ่น ประธานแจ้งให้ทราบว่า การประเมินกำลังดำเนินการอยู่ ซึ่งจะแจ้งผลให้ทราบในการประชุมครั้งต่อไป

๓.๓ การขอขยายขอบข่ายของ AFRL for Mycotoxins ให้ครอบคลุม Phytotoxin

ผู้แทนจากประเทศสิงคโปร์ได้นำเสนอข้อมูลของเอกสารที่ระบุอยู่ในคู่มือ General Principle Applied by AFTLC in the Consideration of Existing AFRLs เพื่อขยายขอบข่ายของ AFRL for Mycotoxins ให้รวม phytotoxin

ที่ประชุมเห็นชอบให้จัดตั้งคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อ on-site visit ห้องปฏิบัติการของประเทศสิงคโปร์ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งวันครึ่ง ร่วมกับการประเมิน AFRL ในสาขาที่จัดตั้งมานานกว่า ๕ ปี

๔. การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบความปลอดภัยอาหารของ ASEAN

Mapping of Food Safety Testing Laboratory Network in ASEAN Member States

ประเทศสิงคโปร์ได้ปรับแก้ไขแบบสำรวจเรื่อง National Food Safety Testing Laboratories สำหรับให้ประเทศสมาชิกกรอกข้อมูลของห้องปฏิบัติการ (official laboratory) ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยอาหารแล้ว

ที่ประชุมเห็นชอบให้ประเทศสมาชิกกรอกข้อมูลในแบบสำรวจและส่งให้ประเทศสิงคโปร์ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมส่งสำเนาไปยังเลขานุการอาเซียนเพื่อรวบรวม โดยเห็นว่าควรให้ national focal points เป็นผู้รวบรวมข้อมูลดังกล่าวในแต่ละประเทศ

๕. ความช่วยเหลือด้านเทคนิคและการฝึกอบรม

๕.๑ การจัดลำดับความต้องการของประเทศสมาชิกต่อการพัฒนาด้านวิเคราะห์อาหาร

ผู้แทนประเทศไทยได้มีการนำเสนอแบบฟอร์มเพื่อให้ประเทศสมาชิกกรอกข้อมูลความต้องการที่จะพัฒนาด้านวิเคราะห์อาหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความต้องการของประเทศสมาชิกในการได้รับการพัฒนาการวิเคราะห์ตามสาขาของ AFRL ที่มีอยู่แล้ว และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการขอการสนับสนุนทุนจากหน่วยงานภายนอกเพื่อการพัฒนาห้องปฏิบัติการของประเทศในอาเซียนได้ จากการประชุมครั้งที่แล้วพบว่า สาขาสารพิษตกค้าง ประเทศสมาชิกมีความสนใจในการพัฒนามากที่สุด รองลงมาเป็นสาขายาสัตว์ตกค้าง

ในการประชุมครั้งนี้ประเทศไทยได้จัดทำแบบสำรวจที่สอบถามเน้นกิจกรรมที่ประเทศสมาชิกต้องการพบว่า

- สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบความชำนาญ (Proficiency Testing: PT) สาขาที่ประเทศสมาชิกให้ความสนใจมากที่สุดคือ (๑) สารพิษตกค้าง (๒) จุลชีววิทยา และ (๓) วัตถุเจือปนอาหาร ตามลำดับ

- สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม สาขาที่ประเทศสมาชิกให้ความสนใจมากที่สุดคือ (๑) สารพิษตกค้าง (๒) สารพิษจากเชื้อรา และ (๓) จุลชีววิทยา ตามลำดับ

๕.๒ ความร่วมมือกับ PTB Germany

ผู้แทนจาก PTB ได้นำเสนอแผนการจัดทำโครงการความร่วมมือกับอาเซียน ในโครงการสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ ระยะที่ ๓ ผลผลิตที่ ๕ ให้ประเทศอาเซียนระบุถึงความต้องการในการสนับสนุนด้านความปลอดภัยของอาหาร โครงการดังกล่าวจะเริ่มดำเนินการในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ และจะสิ้นสุดในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔

ที่ประชุมได้หารือและเห็นด้วยกับกิจกรรมที่เสนอภายใต้โครงการ ASEAN - PTB ต่อไปดังนี้

- การเปรียบเทียบผลระหว่างห้องปฏิบัติการสำหรับการทดสอบอาหารในภูมิภาค (interlaboratory comparison)

- การจัดทำ AFTLC Bulletin

ที่ประชุมเห็นชอบให้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนการประชุม AFTLC ครั้งที่ ๑๔ เพื่อหารือเกี่ยวกับทิศทางและแผนงานในอนาคตของ AFTLC และเพื่อพิจารณาว่า AFRL สาขาใดควรขยายขอบข่ายที่ประชุมขอให้ PTB ให้การสนับสนุนเงินทุนแก่ประเทศบางประเทศให้สามารถเข้าร่วมประชุมด้วยเช่นกัน ซึ่ง PTB จะพิจารณาในรายละเอียดอีกครั้งก่อนการประชุม AFTLC ครั้งที่ ๑๔

การจัดทำ AFTLC Bulletin ที่ประชุมขอความช่วยเหลือจาก PTB ในการจัดพิมพ์ และการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำข้อมูลวิชาการใน AFTLC Bulletin และขอให้ประเทศไทยประสานงานกับ PTB ในการให้ข้อมูลต่างๆ อีกทั้งยังได้ขอความร่วมมือจาก PTB ในการให้การสนับสนุนประเทศสมาชิกในการเข้าร่วมการฝึกอบรมซึ่งจัดขึ้นโดย AFRLs

๖. การรายงานกิจกรรมของประเทศสมาชิกที่เป็น Non - AFRLs ๔ ประเทศ

ที่ประชุมรับทราบรายงานกิจกรรมของประเทศสมาชิกที่เป็น Non AFRL ทั้ง ๔ ประเทศดังนี้

(๑) ราชอาณาจักรกัมพูชา ได้รายงานว่าประเทศกัมพูชา มีปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในด้านต่างๆ และต้องการได้รับการฝึกอบรมด้าน ISO-17025: 2017 และการวัดค่าความไม่แน่นอน

(๒) ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ได้รายงานว่ามีความต้องการด้านการฝึกอบรมตรวจวิเคราะห์จุลินทรีย์ สารตกค้างจากยาสัตว์ และอะฟลาท็อกซินในน้ำมัน

(๓) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ได้รายงานว่าประเทศพม่าอยู่ระหว่างขอการรับรอง ISO/IEC 17025 ต้องการได้รับการฝึกอบรมการวิเคราะห์ทางจุลชีววิทยาและการตกค้างของสารเคมีตกค้าง ประสบปัญหาการหาซื้อวัสดุอ้างอิงรับรอง (Certified Reference Material: CRM)

(๔) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ไม่ได้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ แต่ได้ส่งรายงานทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งที่ประชุมขอให้เลขานุการอาเซียนประสานให้สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวส่งรายงานให้ที่ประชุมทราบก่อนการประชุมครั้งต่อไป

๗. AFTLC Bulletin

ประเทศไทยได้นำเสนอร่าง bulletin ฉบับแรก ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ AFTLC ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหา เช่น ความสำเร็จ กิจกรรมต่างๆ ผลลัพธ์/ประโยชน์ที่ได้รับจากห้องปฏิบัติการในแต่ละสาขา ประเทศมาเลเซียแจ้งว่าจะส่งเนื้อหาให้ประเทศไทยเพื่อรวมเล่มในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาในฐานะเจ้าภาพในการประชุมนี้ จะเขียนสรุปข่าวสั้นๆ ให้เช่นเดียวกัน

ที่ประชุมเห็นชอบให้ประเทศสมาชิกเสนอความคิดเห็นต่อร่าง bulletin นี้และส่งให้ประเทศไทยภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และหากได้รับการสนับสนุนจาก PTB ในการตีพิมพ์ฉบับที่ ๑ นี้ เห็นว่าควรให้แจกจ่ายให้กับห้องปฏิบัติการต่างๆ ในประเทศอาเซียน และคณะ Product Working Group on Prepared Foodstuff (PFPWG)